

Veiligheid op de Triangel

Dit document is als bijlage van de schoolgids 2023-2024 vastgesteld in juni 2023.

Inleiding

In verschillende documenten worden aspecten van het veiligheidsbeleid beschreven. In dit document beschrijven we de diverse functionarissen binnen de school, die te maken hebben met de veiligheid. We onderscheiden de fysieke veiligheid van leerlingen, ouders en teamleden van de sociale veiligheid, de beleving of je veilig bent om te leren en samen te werken in de school.

Er is een kerngroep veiligheid actief. Hierin hebben de volgende functionarissen zitting:

- Veiligheidscoördinator
- Bedrijfshulpverlener(s)
- Interne vertrouwenspersonen
- Aandachtsfunctionaris Huiselijk geweld en kindermishandeling
- Directie

We sluiten met het zorg dragen voor de veiligheid aan bij alle punten van onze visie, namelijk vanuit Gods liefde zorgdragen voor een goed klimaat om te leren en om samen te werken.

De andere documenten die we opgesteld hebben en te maken hebben met Veiligheid:

- [Bedrijfsnoodplan](#) op De Triangel: Informatie over BHV, ontruiming en wat te doen bij brand of calamiteiten.
- [Protocol Kindermishandeling en Huiselijk Geweld.](#)

De centrale visie van De Triangel

1. Kinderen zijn geliefd door God. Daarom krijgen ze les in wie God is en wat Hij voor hen betekent. We leren ze ook hoe je vanuit Gods liefde met andere mensen kunt samenleven.
2. Kinderen zijn het waard om de basisvaardigheden te leren, die nodig zijn om naar het vervolgonderwijs te kunnen gaan. En elk kind op zijn eigen 'persoonlijk excellent' niveau.
3. Kinderen leren bij ons creatief te denken, samen te werken én te onderzoeken; vaardigheden die je nodig hebt, nu en in de toekomst.

Veiligheidscoördinator

De school heeft een veiligheidscoördinator, met als taak om het pedagogisch klimaat te coördineren. De uitgangspunten van Positive Behaviour Support (PBS) zijn de basis voor een veilig klimaat. Het team wordt hierin geïnspireerd. Een anti-pest-coördinator is ook een functienaam die genoemd wordt in dit verband. Dat heeft met name te maken met de registratie van incidenten. Omdat we inzetten op PBS heeft dit tot gevolg dat er aandacht is voor pestgedrag en focus gelegd wordt op het bekrachtigen van positief gedrag. Binnen een groep zijn er diverse groepsfasen in de start van het schooljaar. Ter informatie is dit opgenomen als bijlage:

Het schoolklimaat en de veiligheid wordt geborgd door een geheel aan preventief onderwijsaanbod in de vorm van PBS (Positive Behavior Support) en 'Goed van Start'. Meer informatie over dit aanbod staat beschreven in de schoolgids onder hoofdstuk 3.2 Veiligheid.

De veiligheidsbeleving van leerlingen wordt jaarlijks gemeten door een tevredenheidsonderzoek, uitgevoerd door Onderzoek&Innovatiegroep. Dit wordt digitaal uitgezet onder de leerlingen van leerjaar 6, 7 en 8. De school evalueert op deze manier jaarlijks de veiligheidsbeleving van leerlingen en stelt waar nodig het beleid bij.

De veiligheidscoördinatoren zijn in 2023-2024 Annemieke van de Munt (PBS-coördinator) en Judith Mak (directie)

Bedrijfshulpverleners

De school beschikt over meerdere geschoolde bedrijfshulpverleners (BHV-ers). De BHV-er verricht eerste hulp bij persoonlijk letsel. Bij ernstig letsel coördineert de BHV-er de hulpverlening. Er is een bedrijfsnoodplan met daarin een veiligheidsplan (gericht op de medische aspecten), een ontruimingsplan en een beveiligingsplan. De BHV-ers zijn eerste verantwoordelijke bij onder andere de te organiseren ontruimingsoefeningen. Daarnaast zitten alle aspecten rondom fysieke veiligheid in hun pakket.

Praktische afspraken in de school

Wij voelen ons verantwoordelijk voor de veiligheid van onze leerlingen en voor elkaar.

Om samen zorg te dragen voor de veiligheid van onze leerlingen zijn intern enkele afspraken gemaakt.

- Leerlingen mogen geen deuren openen voor onbekende personen.
- De buitendeuren dienen na de start van de schooldag (8.30 uur) gesloten te worden
- Onbekende personen dienen zich te melden bij een medewerker met reden van bezoek. Zij mogen niet zonder toestemming van een medewerker de school betreden.
- Indien onbekende/ongewenste personen de school betreden worden deze gesommeerd de school te verlaten. Indien dit niet gebeurt, wordt het bevoegd gezag van de school geïnformeerd en mogelijk de politie betrokken.
- Bij calamiteiten of dreiging volgen we de autoriteiten.
- Preventief spreken we af geen echte kaarsen of lucifers te gebruiken.
- Bij medische incidenten wordt altijd een bedrijfshulpverlener geraadpleegd
- Medicijnen worden enkel gegeven met toestemming van ouder/verzorger en medicijnen die een tijd toegediend moeten worden of voor noodgevallen aanwezig zijn, dienen geregistreerd te worden in ParnasSys. Bij personalia-medisch wordt genoteerd datum en toediening. Bij notities Gezondheid wordt genoteerd dat er medicijngebruik is.
- Incidenten m.b.t. leerlingen worden besproken met ouders en vervolgens geregistreerd in ParnasSys

Intern vertrouwenspersoon (IVP)

De directie van de school stelt jaarlijks twee interne vertrouwenspersonen aan; Een leerkracht en een ouder. Soms zijn ze ook langer dan een jaar intern vertrouwenspersoon. Zowel leerlingen, ouders als leerkrachten kunnen een beroep doen op de intern vertrouwenspersonen. De intern vertrouwenspersoon (IVP) heeft 3 hoofdtaken: preventieve aanpak in de school, curatieve taken bij processen en een signalerende/adviserende rol bij processen. Ieder schooljaar vertellen zij in iedere groep en via de Drieklank dat de leerlingen bij hen terecht kunnen in probleemgevallen die te maken hebben met machtsmisbruik. Te denken valt aan: (seksuele) intimidatie, pesten, mishandeling, discriminatie, etc.

De IVP fungeert als eerste opvang en luisterend oor, en kijkt wat de aangewezen weg is om het probleem aan te pakken. Het is een mogelijkheid dat de IVP doorverwijst naar de extern vertrouwenspersoon (EVP). Ook kan het zijn dat een leerling, leerkracht of ouder direct naar de EVP gaat. Dit kan de volgende oorzaken hebben: de EVP is een onafhankelijke partij, iemand heeft geen vertrouwen in de IVP of iemand heeft geen vertrouwen in de school/directie. Een belangrijke kanttekening is nog dat de IVP voor schoolgerelateerde zaken is. Voor situaties die gaan over de thuissituatie, moet de IB-er betrokken worden.

De intern vertrouwenspersonen zijn in 2023-2024 Miriam Versteeg (leerkracht onderbouw) en Anna Saleem (ouder).

Extern vertrouwenspersoon (EVP)

Mocht het nodig zijn dan wordt de extern vertrouwenspersoon van LEV-WN ingeschakeld. De vertrouwenspersoon werkt onafhankelijk van het bestuur/de directie van de school, maar doet wel (geanonimiseerd) verslag. De belangrijkste taken van de vertrouwenspersoon zijn:

- Ondersteuning en begeleiding

- Het voeren van gesprekken met betrokkenen;
- Eventueel verwijzen naar hulpverlenende instanties;
- Het bieden van ondersteuning bij het indienen van een klacht naar de onafhankelijke vertrouwenscommissie;
- Meditation tussen klager en aangeklaagde;
- Voorlichting geven en beleidsaanbevelingen doen.

De externe vertrouwenspersoon voor De Triangel is dhr. Guus Meuleman (gmeulemanvp@levwn.nl).

Wat te doen bij pestgedrag

Bij een melding of signalering van pestgedrag

1. Veiligheid borgen van alle partijen door de leerkracht.
2. Gesprek met beide partijen, afzonderlijk en gezamenlijk door de leerkracht.
3. Afspraken maken. Licht ouders in. Evalueer of het opgelost is. Dit gebeurt door de leerkracht.

Bij ruzie gaat dat op de volgende manier:

- Signaleer
- Luister en stel vragen (Wat is er gebeurd? Wat is je gevoel? Wat zijn de feiten?).
- Allebei vertellen wat je graag wilt.
- Samenvatten van het probleem.
- Verzin oplossingen, kies de beste oplossing.
- Maak afspraken, wie, wat, waar, wanneer, hoe.

Bij voortgang van ruzie en conflicten:

- Directie wordt op de hoogte gesteld
- Directeur heeft contact met de ouders.
- Punt 1,2,3 van hierboven + gesprek met ouders van de pester(s).
- Gesprek met de hele klas door de leerkracht: constatering van probleem + omgangsregels benadrukken.
- Plan van aanpak schrijven op groepsniveau en met betrokkenen communiceren.
- Aanpak wordt ingezet.
- Evaluatie na 2 en 4 weken op plan van aanpak, communiceren met de betrokkenen.
- Na 4 weken eindevaluatie, communiceren met de betrokkenen
- Bij negatief resultaat: nieuw plan van aanpak, inschakelen externen bijvoorbeeld schoolmaatschappelijk werk of Sociaal Team

In alle gevallen

- Contactmomenten en afspraken noteren in Parnassys in incidentregistratie.
- Directie van alle stappen door de leerkracht op de hoogte houden.
- Zoeken naar oorzaak en oplossing met ouders, event. sportclub. Positieve ervaringen in samenspel laten opdoen.

Handreiking voor de begeleiding van een gepeste leerling

- Medeleven tonen en luisteren en doorvragen.
- Het gepeste kind laten inzien waarom het wordt gepest, welk gedrag uitlokt of onhandig is.
- Sterke kanten van een leerling benadrukken.
- Beloningssysteem bij gedragsverandering.
- Nagaan welke oplossing het kind zelf het beste lijkt.
- Het gepeste kind niet overbeschermen of in een uitzonderingspositie brengen.

Handreiking voor de begeleiding van de pester

- In gesprek zoeken naar de reden.
- Effecten van het gedrag laten inzien.

- Excuses laten aanbieden.
- Afspraken in samenspraak maken en laten ondertekenen.
- Belonen wanneer het plan lukt. Succes vieren!
- De consequenties bij herhaling moeten heel helder zijn en van tevoren overlegd.
- Kind laten oefenen, manieren aanreiken dit onder de knie te krijgen (stop-denk-doe).
- Bij contact met ouders ook de oorzaak onderzoeken.

Adviezen aan de ouders

- Houd de communicatie met uw kind open, blijf in gesprek.
- Als pesten niet op school gebeurt, informeer de leerkracht en bespreek, indien mogelijk, het probleem met de ouders.
- Pesten op school kunt u het beste met de leerkracht bespreken.
- Stimuleer uw kind positief, het zelfrespect zal groeien.
- Stimuleer uw kind in het samenspel, sportclub.
- Blijf in gesprek met school en houd de signalen nauwlettend in de gaten.
- Probeer achter de mogelijke oorzaken te komen.
- Besteed extra aandacht aan uw kind.
- Raak niet in paniek: elk kind loopt de kans gepest of een pester te worden.
- Maak uw kind duidelijk dat u achter de beslissing van de school staat.

Aandachtsfunctionaris huiselijk geweld en kindermishandeling

Sinds januari 2019 heeft de school een aandachtsfunctionaris (AF) huiselijk geweld (HG) en kindermishandeling (KM). Deze taak wordt uitgevoerd door de IB-er van de school. De voornaamste taak van de AF is het preventief handelen in situaties waarin er een vermoeden is van KM of HG en processen te regisseren en te bewaken waarin sprake is van casuïstiek m.b.t. KM en/of HG.

In het protocol KM en HG staat beschreven hoe verschillende processen lopen en welke personen in de organisatie verantwoordelijk zijn.

De aandachtsfunctionaris voor De Triangel is Alet van Eijk, onze intern begeleider.

Ons beleid op gewenst gedrag

Een veilig klimaat is de belangrijkste voorwaarde voor goed onderwijs. Hiervoor zijn duidelijke afspraken en afspraken nodig en een heldere handhaving daarvan. We willen de kinderen in een veilige omgeving plaatsen waar ze zich gezien weten, waar er rust heerst, waar er voorspelbaarheid en duidelijkheid is.

Als teamleden zijn we ons bewust van onze functie als voorbeeld en als mede-opvoeders in de sociale opvoeding.

- Leder kind is uniek en vol gaven
- Er is altijd een nieuw begin mogelijk
- We bieden perspectief en we bemoedigen
- We handelen professioneel
- We spreken elkaar en de kinderen aan op gedrag
- We handelen proactief en zorgen voor succeservaringen

Gedrag wat niet wordt getolereerd:

- Vloeken en schelden
- Het weigeren van het goedmaken of zoeken naar een oplossing
- Negeren
- Brutaliteit
- Geweld
- Pesten

Kortom: als een leerling in hoge mate en/of voortdurend de goede gang van zaken van het onderwijs in de groep verstoort en/of een gevaar vormt voor andere leerlingen of zichzelf.

Ons beleid op verwijdering uit klas of schorsing

De eerste stap is altijd het waarschuwen van een leerling en in de meeste gevallen zal de school ook contact opnemen met de ouders. Er wordt in Parnassys, ons leerlingvolgsysteem, melding gemaakt van het gedrag. Bij herhaald ongewenst gedrag wordt altijd contact opgenomen met de ouders en een passende sanctie gesteld.

Stap twee is verwijdering uit de groep voor een dagdeel. De leerling maakt schoolwerk in een andere ruimte van de school onder toezicht van een ambulant teamlid.

Pas bij een volgend ernstig incident, of in het geval dat het voorgevallen incident zo ernstig is, kan worden overgegaan tot stap drie: een formele schorsing. Voor schorsing en verwijdering gelden wettelijke regels voor het bijzonder onderwijs, zoals: toestemming van het bestuur en inlichten van de inspectie. Geschorste leerlingen krijgen voor zover mogelijk voor de dag(en) dat ze niet op school zijn, duidelijke taken, het liefst iets in relatie tot de overtreding die is begaan.

De schorsing bedraagt maximaal 3 weken en kan hooguit 2 maal worden verlengd. Deze termijn is zo gekozen dat het geen verkapte verwijdering wordt. De school heeft in het ernstige geval voldoende tijd om een eventuele verwijdering beslissing op zorgvuldige wijze voor te bereiden. Schorsing mag niet betekenen dat het doen van toetsen (denk aan cito-entree of eindtoetsen) wordt belemmerd. Dit vraagt passende maatregelen, bijv. het wel tot de school toelaten voor het doen van deze toets.

De betrokken ouders/verzorgers worden door de directie uitgenodigd voor een gesprek betreffende de maatregel. Hierbij dienen nadrukkelijk oplossingsmogelijkheden te worden verkend, waarbij de (on)mogelijkheden van de opvang van de leerling op school aan de orde komen. Van de schorsing en het gesprek met ouders wordt een verslag gemaakt en in Parnassys opgeslagen. Het verslag wordt ter kennisgeving verstuurd aan het bevoegd gezag, de ambtenaar leerplichtzaken en inspectie van het onderwijs.

Ouders kunnen beroep aantekenen bij het bevoegd gezag van de school. Het bevoegd gezag beslist uiterlijk binnen 14 dagen op het beroep.

Ons beleid op verwijdering van school

Bij het zich meermalen voordoen van een ernstig incident, dat ingrijpende gevolgen heeft voor de veiligheid en/of de onderwijskundige voortgang van de school, kan worden overgegaan tot verwijdering. De wettelijke regeling voor het Bijzonder onderwijs is hierbij van toepassing. Hierbij gelden de volgende voorwaarden:

- Verwijdering van een leerling van school is een beslissing van het bevoegd gezag.
- Voordat men een beslissing neemt, dient het bevoegd gezag de betrokken leerkracht en de directie te horen. Hiervan wordt een verslag gemaakt wat aan de ouders ter kennis wordt gesteld en door de ouders voor gezien wordt getekend.
- Het verslag wordt ter kennisgeving opgestuurd naar de ambtenaar leerplichtzaken en onderwijsinspectie.
- Het bevoegd gezag informeert de ouders schriftelijk en met redenen over het voornemen van verwijdering, waarbij de ouders gewezen worden op de mogelijkheid van het indienen van een bezwaarschrift.
- De ouders krijgen de mogelijkheid binnen zes weken een bezwaarschrift in te dienen.
- Het bevoegd gezag is verplicht de ouders te horen over het bezwaarschrift.
- Het bevoegd gezag neemt een uiteindelijke beslissing binnen vier weken na ontvangst van het bezwaarschrift.
- Een besluit tot verwijdering is pas mogelijk nadat een andere basisschool (of sbo, so, anders) is gevonden om de leerling op te nemen of dat aantoonbaar is dat het bevoegd gezag, gedurende acht weken, er alles aan heeft gedaan om de leerling elders geplaatst te krijgen. De beslissing om een leerling te schorsen dan wel definitief van school te verwijderen zal nooit lichtvaardig genomen

worden en pas nadat uitputtend onderzocht en geprobeerd is de leerling die hulp te bieden die nodig is en na uitdrukkelijk overleg met de betrokken instanties, ouders, leerkracht en geledingen binnen school die bij een dergelijke beslissing betrokken moeten zijn (Bovenschoolse directie). In geval de grens waarop gevaar voor de leerling, andere leerlingen of leerkrachten bereikt of overschreden wordt, zal de beslissing de leerling van school te verwijderen voor bepaalde of zelfs onbepaalde tijd, hoe moeilijk en spijtig dan ook, door bevoegd gezag (locatiedirectie i.c.m. bovenschoolse directie) genomen worden.

Het bestuur van LEV-WN heeft ook beleid op dit onderwerp: [Protocol Time Out, schorsing en verwijdering](#)

Klachtenregeling

Het is mogelijk dat ouders problemen, wensen of opmerkingen hebben. De basisschoolperiode van een kind is tenslotte een heel belangrijke tijd.

Voor ouders schrijven we dit in de schoolgids over klachten: Betreft het zaken die uw kind in de desbetreffende groep direct aangaan, dan neemt u in eerste instantie contact op met de leerkracht. Het kan zijn dat de leerkracht niet op de hoogte is van bepaalde situaties. Openheid is daarom een belangrijke zaak.

Komt u er samen niet uit, dan neemt u contact op met de directeur. De directeur zal dan, na het probleem geanalyseerd te hebben, besluiten hoe de procedure verder zal verlopen. Zowel de ouders, als de desbetreffende leerkracht zullen door de directeur op de hoogte gebracht worden over het verdere verloop van de procedure.

Als school streven wij ernaar een goede communicatie te onderhouden. Dit betekent dat in het omgekeerde geval de leerkracht contact met u zal opnemen als er problemen zijn. De school is aangesloten bij de klachtencommissie van LEV-WN. Meer informatie is terug te vinden op <https://levwn.nl/>

Inspectie

In het verleden behandelde ook de inspectie van het onderwijs vragen en klachten. Een paar jaar geleden heeft de inspectie ervoor gekozen een centraal loket in het leven te roepen. Wilt u in contact komen met de inspectie, dan kunt u dit telefonisch, via de mail of schriftelijk doen.

Inspectie van het onderwijs: info@owinsp.nl / www.onderwijsinspectie.nl

Vragen over onderwijs: 0800 – 8051 (gratis)

Klachtmeldingen over seksuele intimidatie, seksueel misbruik, ernstig psychisch of fysiek geweld:

Meldpunt vertrouwensinspecteurs 0900 – 1113111 (lokaal tarief).

Bijlage Fases in groepsvorming

De fases in groepsvorming zijn:

- Forming
- Storming
- Norming
- Performing
- Termination

1. Forming

De groepsleden kennen elkaar nog niet, of als de groep vorig jaar al bij elkaar was, weten de groepsleden niet of alles bij het oude is gebleven. Hoe jonger kinderen zijn, hoe meer ze in de grote vakantie zijn veranderd. Het is een verkenningsfase, die bij nieuwe groepen één à twee weken duurt en die bij groepen die elkaar kennen wat korter kan duren. De groep is in deze fase vaak nog heel rustig. De kinderen zijn meer bezig met zichzelf en hoe ze overkomen op de anderen. In deze fase zorgt de leerkracht vooral voor veiligheid.

2. Storming

De groepsleden weten ondertussen een beetje wat ze van de anderen kunnen verwachten. De grenzen van de eigen veiligheid zijn verkend en nu kunnen ze zich gaan profileren. "Mijn mening moet gehoord worden, ik ben er ook." Voor een buitenstaander is de groep rumoerig. Er zijn botsingen, onenigheid en ruzietjes. Dit hoort bij deze fase en hoeft niet verontrustend te zijn. De hiërarchie wordt bepaald. De leerkracht laat merken dat conflicten bij het leven horen, maar dat de manier van oplossen wel belangrijk is. Conflicten worden samen uitgepraat.

Het resultaat van de stormingperiode kan heel verschillend zijn. De ene groep wordt een positief samenwerkende groep, in een andere groep staat concurrentie en machtsstrijd voorop. Weer een andere klas valt uiteen in subgroepen of een hoofdgroep met enkele outsiders. Waarschijnlijk heb je liever de positief samenwerkende groep als jouw klas. Onder de groepsfases kun je lezen hoe je die klas kunt krijgen.

3. Norming

De leiders die in de vorige fase boven kwamen drijven, bepalen hoe er in de groep met elkaar wordt omgegaan. Zij bepalen soms onbewust, soms bewust, de ongeschreven regels. Deze normen staan eigenlijk zo goed als vast en veranderen bijna niet meer. Het is dus zaak om als leerkracht te zorgen dat er positieve groepsnormen zijn ontstaan vóór deze "vaststaan." Dit kun je bewerkstelligen door de leiders een positieve rol te geven en door de groep bewust te maken van hun gezamenlijke kracht tegen ongewenst gedrag.

4. Performing:

De groep is klaar voor het werken. De introductieperiode is voorbij. Deze fase gaat bij een groep die echt nieuw is, in na anderhalf tot twee maanden. Bij een groep die elkaar al kent kan deze fase al na twee weken ingaan. De groep keert naar de vorige fases terug als er bijvoorbeeld een nieuw kind in de groep komt, als een werkweek heel intensief beleefd wordt, als er een heel hevig conflict plaatsvindt, of als er een andere ingrijpende gebeurtenis plaatsvindt. Als leerkracht moet je nu niet denken dat de groep "af" is. Een goede groep vergt onderhoud gedurende het hele jaar.

5. Termination

De groep nadert het eind van het jaar. De meeste leden zullen dat jammer vinden. Het kan zijn dat ze gaan mopperen op alles en iedereen. Zo wordt het afscheid minder zwaar, want het is immers niet zo leuk hier? Ook kunnen groepjes gaan klitten. Ze spreken ook vaak af elkaar snel weer te zien.

Als laatste kan er normvervaging optreden. Nu alles toch ophoudt, zijn de groepsafspraken ook niet meer zo belangrijk. Het is duidelijk dat groepen 8 deze fase heviger doormaken dan de andere groepen op school. Als leerkracht kun je wel begrip hebben voor dit proces, maar je moet er tevens voor zorgen dat de afspraken blijven zoals ze waren. Accepteer dus niet al het gedrag wat hieruit voortkomt en blijf wijzen op de afspraken.

Een veilige groep maken

Een "veilige groep" voorkomt veel gedragsproblemen. Hoe kun je jouw groep met behulp van deze kennis veranderen in een positieve goed werkende groep?

- Laat zelf het goede voorbeeldgedrag zien. Neem de kinderen zoals ze zijn, toon respect.
- Focus op de relatie met de leerlingen zodat je een band opbouwt en hun leefwereld kent.
- Begin in de formingfase al met de norming. In het begin van het groepsproces kun je zorgen dat de groep tot positieve normen komt. Dit doe je onder andere door te praten over wat "goed" is in de klas en door dat goede voor te doen.
- Trek voor deze beginfase de eerste twee weken van het schooljaar uit. Het werk komt in deze periode op de tweede plaats. Eerst het groepsproces de goede kant op sturen. Dat betaalt zich in de rest van het jaar terug.
- Werk veel aan groepsopdrachten. Doe dit in wisselende groepjes en stel steeds zelf die groepjes samen. Zo voorkom je groepjes binnen de groep. De groepsopdrachten worden altijd gezamenlijk afgesloten.
- Zorg dat dit werk alleen te maken is door samen te werken en bespreek na afloop het werk altijd plenair. Kijk daarbij vooral naar het proces. Wat ging goed? De resultaten komen later wel.
- Maak samen met je klas de groepsafspraken. Je hoeft niet bang te zijn dat "jouw" regels daar niet tussen zullen staan. De meeste kinderen houden verbazend veel van dezelfde dingen als de leerkracht.
- Hang de afspraken zichtbaar op en laat iedereen, dus ook de leerkracht, de groepsafspraken ondertekenen.
- Oefen en bespreek de afgesproken afspraken, verwijs er expliciet naar en houd alle ondertekenaars er aan.
- Bespreek elke dag even de dag. Trek tien minuutjes uit om de positieve dingen van die dag te noemen. Laat de negatieve bewust achterwege. Zo gaan de kinderen met een goed gevoel naar huis. Wat niet zo goed ging, bespreek je kort van te voren wanneer die situatie zich weer aandient. Zorg ervoor dat niet alleen jij, maar ook de kinderen aan het woord komen. Probeer kinderen te kiezen die waarschijnlijk iets positiefs gaan zeggen.
- Evalueer de afspraken na een week. Stel ze zo nodig bij. Doe dit na een aantal weken nog eens. Bijstellen blijkt overigens zelden nodig.
- Herhaal gedurende het schooljaar de afspraken regelmatig. Als zich incidenten voordoen, verwijs dan naar de afgesproken afspraken. Zorg er dus voor dat de afspraken niet "zomaar een velletje aan de muur zijn."
- Zorg de eerste twee weken voor een scala aan groepsvormende spelletjes. Doe er een aantal per dag. Ook hier kies jij als leerkracht de groepjes. De spelletjes zorgen voor veel plezier en een positieve groepssfeer. Blijf deze spelletjes ook gedurende het jaar doen, hiermee onderhoud je het positieve klimaat in je groep.
- Mocht het op een dag niet zo lekker gaan, doe dan toch de groepsvormende spelletjes. Bespreek wel, dat je het jammer vindt dat het daarvoor niet zo goed ging. Als je de spelletjes afblaast, werkt dit negatief op het groepsbeeld ("Zie je wel, we kunnen het toch niet").
- Maak de kinderen verantwoordelijk voor hun groep (elkaar) en hun lokaal.

- In plaats van een klassendienst van twee kinderen, maak je een takenbord met een scala aan taken. Voor elke taak is een kind verantwoordelijk. Denk aan planten watergeven, boeken rechtzetten, bord schoonmaken, enz.
- Hang expres weinig aan de muren als het schooljaar begint. Stimuleer de kinderen om te zorgen voor posters of tekeningen. Zo wordt het snel "hun" lokaal.
- Negeer problemen niet, maar maak ze bespreekbaar. Daarmee zet je de toon over omgaan met elkaar.
- Bespreek expliciet met je groep wat een "goede leider" is. Wat een goede leider doet en tot welke grens je de leider volgt. Je hebt een goede kans dat de leiders in je klas zich hiernaar gaan gedragen. Ze willen immers leider zijn?
- Bij gesprekken over normen in de groep kun je het gesprek sturen door kinderen aan het woord te laten die vrijwel zeker een positieve norm benoemen.
- Problemen tussen kinderen kun je (zeker in de hogere groepen) laten oplossen door de kinderen zelf. Dat kan met jouw hulp of met hulp van kinderen die door beide partijen geaccepteerd worden.
- Zorg dat de kinderen meer van elkaar (en van jou) te weten komen. Wat onbekend is, is vaak niet zo leuk. Wat bekender is, wordt vaak leuker. Maak bijvoorbeeld een kennismakingstentoonstelling met ieders lievelingsvoorwerp, maak een poster over jezelf enz.

Overtredingen van de afspraken, maar (nog) geen probleemgedrag

De afspraken zijn goed afgesproken en ook door iedereen begrepen, maar toch komen er (uiteindelijk) overtredingen van die afspraken voor. Er is nu niet meteen sprake van gedragsproblemen, we moeten niet overdrijven. Voordat het gedragsproblemen worden, kun je overtredingen op de volgende manieren "corrigeren."

- Geef bij (beginnende) overtredingen alleen een non-verbale waarschuwing. Praten kan altijd nog. Meestal is een blik of een gefronste wenkbrauw al voldoende om het gedrag te doen stoppen.
- Loop in de richting van het betreffende kind (vaak al afdoende) of leg een hand op zijn schouder (kan niet bij alle kinderen) of verplaats het speeltje waar het mee zit te wriemelen. Zo kun je stilletjes, vrijwel zonder te praten en zeker zonder een scène te maken het gedrag stoppen. Overigens zijn er ook kinderen die je beter kunt laten wriemelen.
- Loop naar het kind en vraag of hij het werk erg moeilijk vindt, dat is namelijk vaak het probleem waardoor andere dingen ineens interessanter worden. Je kunt nu hulp bieden en hebt zo het gedrag gestopt.
- Als het voorgaande niet (meer) werkt, wijs dan op dat wat er eigenlijk gedaan moet worden. "Ik wil graag dat je je nog even op die som concentreert, anders lukt het misschien niet."
- Als er toch echt een vermaning nodig is, geef die dan vóór je boos wordt. Houd het kort, rustig en zakelijk. Vertel er eventueel meteen een consequentie bij als het verkeerde gedrag niet stopt. Houd het bij één waarschuwing en zorg dat de consequentie wel uitvoerbaar is. Bij hernieuwd in de fout gaan, moet je de consequentie meteen laten volgen, zonder discussie. "Ik wil dat je nu aan je sommen gaat. Je stoort nu andere kinderen en dat vind ik vervelend. Als je weer stoort dan..(zelf invullen)."
- Een kind dat anderen stoort, tijdelijk uit het groepje (dus alleen) laten werken. Na het werk krijgt het kind uiteindelijk weer een nieuwe kans. Dus na taal, mag het bij aardrijkskunde weer in het groepje: nieuwe ronde, nieuwe kansen. Het kan dan best wéér fout gaan, maar het kind krijgt op deze manier wel veel kansen om te oefenen. Langer apart zetten werkt echt niet beter dan kort apart zetten en leidt misschien juist tot een negatieve spiraal.

- Soms helpt het om een storend kind een stukje te laten voorlezen of iets te laten uitleggen. Ook kan het handig zijn juist dát kind even iets te laten wegbrengen. Zo komt het tot zichzelf en heeft het meteen even beweging. Dit is vaak al voldoende.